ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **L. J.**, zast. Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 1191/40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2015, č. j. KUOK 105031/2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 8. 2017, č. j. 72 A 2/2016 - 38,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) byl potrestán za to, že dne 10. 6. 2015 jako řidič motorového vozidla držel v ruce telefonní přístroj. Stěžovatel zpochybňuje skutkovou verzi správních orgánů a tvrdí, že nedržel telefon, ale „oplatek Delisa“. Na podporu svého tvrzení nabídl policistům, kteří prováděli silniční kontrolu, k „ohledání“ svůj telefonní přístroj, což policisté odmítli. Ve správním řízení o přestupku a i v řízení před Krajským soudem v Ostravě – pobočce v Olomouci (dále jen „krajský soud“) navrhoval jako důkaz výpis hovorů z mobilního telefonu, jímž chtěl prokázat, že v době spáchání přestupku neuskutečnil telefonní hovor. Tento důkaz nebyl proveden.

[2] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Přerova (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 19. 8. 2015, č. j. MMPr/103766/2015/JP. Posledně uvedeným rozhodnutím byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon

o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o silničním provozu“), jehož se dopustil porušením § 7 odst. 1 písm. c) tohoto zákona, a to jednáním uvedeným výše v odstavci [1]. Za tento přestupek mu byla uložena pokuta ve výši 1 800 Kč a povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil stěžovatel žalobou, kterou krajský soud zamítl jako nedůvodnou. Konstatoval, že přestupek byl jednoznačně prokázán svědeckými výpověďmi policistů, které odpovídaly popisu děje v oznámení přestupku ze dne 10. 6. 2015 a ze dne 29. 6. 2015 a úředním záznamům ze dne 10. 6. 2015 a ze dne 14. 6. 2015. Již v úředních záznamech je popsána podrobně verze stěžovatele o oplatce. Věrohodnost výpovědi policistů, kteří dle svých slov viděli stěžovatele držet při jízdě telefonní přístroj, podporuje to, že okna jeho vozidla nebyla ztmavena fóliemi, v místě se nenacházela žádná vegetace a ani jiná překážka výhledu. Ve spise je založena fotodokumentace řidiče a jeho vozidla (vozidlo bylo bílé, stěžovatel měl světlé krátké vlasy a světlé triko s nápisy). Stěžovatel začal po zastavení před jednáním s policisty rychle jíst oplatku.

[4] Krajský soud uvedl, že v dané věci proti sobě stály dvě verze skutkového stavu. Podle verze založené na výpovědích policistů držel stěžovatel při řízení vozidla mobilní telefon. Podle verze založené na tvrzení stěžovatele žádný telefon v ruce nedržel, držel oplatku. Relevance těchto verzí závisí na vyhodnocení obsahu a věrohodnosti důkazů. Postih stěžovatele za přestupek je opřen o výpovědi policistů, které správní orgány – a ve shodě s nimi i krajský soud – vyhodnotily jako věrohodné. Policisté neměli zájem na určitém způsobu vyřízení věci, a proto je na ně nutno za daných okolností nahlížet jako na svědky důvěryhodné. Nevznikla ani pochybnost o jejich nestrannosti.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Stěžovatel brojí kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku z důvodů, které lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Uplatňuje kasační námitky, které označil třemi rubrikami: porušení zásady presumpce neviny, neprovedení důkazu a zavinění.

[7] První námitkou brojí proti tomu, že žalovaný postavil své rozhodnutí na výpovědích policistů. Takový postup je v rozporu se zásadou presumpce neviny, protože nebyla zjištěna žádná okolnost, která by snižovala jeho věrohodnost oproti věrohodnosti policistů. Výtku upřednostnění jedné verze před druhou krajský soud nemohl vypořádat tvrzením, že interpret jedné z verzí je věrohodný, pokud i interpret druhé verze je věrohodný. Za takové situace měl soud rozhodnout dle zásady *in dubio pro reo* ve prospěch stěžovatele.

[8] Krajský soud měl zrušit rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost, protože správní orgány nehodnotily věrohodnost tvrzení stěžovatele. Pouze konstatovaly, co na svoji obranu uvedl, ale již se nevyjádřily k jeho věrohodnosti.

[9] Samotný napadený rozsudek je též nepřezkoumatelný, protože krajský soud nereagoval na žalobní námitku ohledně neprovedení navrženého důkazu (výpisem telefonních hovorů) v řízení o přestupku. Soud jen uvedl: „*Protože skutková podstata přestupku spočívá v držení telefonu, a nikoli v jeho používání při telefonování atd., shledal soud jako nadbytečné provádět důkaz výpisem hovorů*." To se vztahuje k důkazu, který stěžovatel navrhl v řízení před krajským soudem. Soud však nevysvětluje, proč by měl i v kontextu žalobní argumentace názor správního orgánu obstát.

[10] Vytýká také, že krajský soud jím navržený důkaz (výpis telefonních hovorů) neprovedl. Tento důkaz mohl výpovědi policistů vyvrátit. Polemizuje s odůvodněním krajského soudu a správních orgánů, že postačuje, pokud pachatel přestupku telefon „drží". Stěžovatel však chtěl vyvrátit tvrzení policistů, že „telefonoval". Je nerozhodné, že skutková podstata může být naplněna i jiným způsobem.

[11] Poslední kasační námitka se týká otázky zavinění. Správní orgán v rozhodnutí neuvádí formu zavinění. Krajský soud uvedl, že postačuje zavinění z nedbalosti. Tím nesprávně posoudil právní otázku, protože je to správní orgán, jenž je povinen prokázat splnění všech znaků skutkové podstaty. Navíc krajský soud tuto otázku nesprávně posoudil i tím, že konstatoval, že stěžovatel je držitelem řidičského oprávnění od roku 1976. Zjevně tedy musel vědět, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Takový závěr ale nemá v provedených důkazech oporu.

[12] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti. Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejprve se soud zabýval otázkou přezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Stěžovatel tvrdí, že soud reagoval pouze na důkazní návrh ohledně výpisu jeho telefonních hovorů v řízení před soudem, nikoli na tento důkazní návrh ve správním řízení. Tuto námitku je třeba posuzovat v kontextu celého odůvodnění napadeného rozsudku. V něm krajský soud opřel své rozhodnutí o věrohodnost výpovědi policistů, citoval pak z výpovědi L. K. jeho prohlášení, že policisté ohledání telefonu neprováděli, protože jim ho stěžovatel ukázal a skutková podstata se týká držení přístroje, nikoli telefonování.

[16] Sám výslovně odmítl tento důkaz s totožným odůvodněním. Lze obecně souhlasit s tím, že by bylo vhodnější, pokud by detailněji komentoval to, že týž důkaz nebyl proveden ve správním řízení. Nicméně reakce krajského soudu na žalobní námitku v obecnější rovině je dostačující. Z odůvodnění napadeného rozsudku je bezpochyby patrné, že nabízený důkaz hodnotil jako nadbytečný. Je také zřejmé, proč aprobuje

rozhodnutí žalovaného a důkazy, o něž je opřeno. I jinak obsahuje napadený rozsudek srozumitelně vysvětlené důvody, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Námitce nepřezkoumatelnosti tak přisvědčit nelze.

[17] Další námitka se týká porušení zásady presumpce neviny, jestliže žalovaný dal přednost výpovědi policistů před výpovědí stěžovatele. K této námitce soud považuje nejprve za vhodné uvést, že se již v minulosti opakovaně zabýval otázkou odpovědnosti za porušení povinnosti podle § 7 odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu. Podle tohoto ustanovení *řidič nesmí držet v ruce nebo jiným způsobem telefonní přístroj nebo jiné hovorové nebo záznamové zařízení*.

[18] Soud poukazuje zejména na rozsudky ze dne 12. 10. 2016, č. j. 1 As 266/2015 - 34, ze dne 19. 2. 2014, č. j. 3 As 73/2013 - 42, a ze dne 26. 2. 2015, č. j. 10 As 205/2014 - 34. Jako červená niť se jimi táhne příběh v podstatných rysech podobný verzi stěžovatele v projednávaném případě: obvinění z přestupku tvrdí, že svoji povinnost neporušili. Buď nedrželi v ruce nic, pouze postavení jejich ruky mohlo vyvolat optický klam, anebo drželi v ruce jiný předmět, nikoli telefon či *jiné hovorové nebo záznamové zařízení*. Je přirozené, že pokud tento přestupek obvykle není zdokumentován objektivním způsobem – např. videozáznamem či fotografií – potom se rozhodnutí správních orgánů opírá o výpovědi policistů.

[19] Podobně jako přestupek nepřipoutání se bezpečnostním pásem i přestupek držení telefonu při jízdě také nepochybně patří mezi přestupky pozorovatelné pouhým okem. K těmto typům přestupků již Nejvyšší správní soud uvedl: „*V normálních situacích tento přestupek není nijak dokumentován (například fotografií či videozáznamem). Věrohodné svědectví policistů tedy zpravidla představuje dostatečný důkaz o jeho spáchání. Rozporuje-li řidič spáchání takovéhoto přestupku, je v zásadě nutné policisty vyslechnout jako svědky. Pouhý úřední záznam či oznámení o přestupku nejsou dostatečnými důkazy (srov. rozsudky NSS ze dne 2. 5. 2012, čj. 8 As 100/2011 - 70; a ze dne 22. 5. 2013, čj. 6 As 22/2013 - 27, a tam podrobně analyzovanou další judikaturu).*“ Obdobně jako v uvedeném případě i v nyní projednávané věci správní orgány dostály povinnosti provést výslechy zasahujících policistů.

[20] Stěžovatel ostatně ani nepředložil vlastní věrohodnou skutkovou verzi, omezil se jen na tvrzení, že nedržel telefon, ale oplatku. Již nereagoval na výpovědi policistů, že obal oplatky byl zelené barvy, kdežto jeho telefon barvy černé, ani na to, že oplatku začal rychle pojídat právě v okamžiku, kdy k němu policisté přicházeli. Stěžovatel naopak předkládá typizované a obecné námitky, které – jak je soudu známo z jeho úřední činnosti – jeho zástupce používá i v jiných případech. Námitka porušení principu presumpce neviny tedy není důvodná.

[21] Co se týče kasační námitky neprovedení důkazu navrženého stěžovatelem (výpis telefonních hovorů), soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu i správních orgánů, že by byl tento důkaz nadbytečný s ohledem na zákonnou definici skutkové podstaty projednávaného přestupku – čili postih je za „držení“, nikoli za „telefonování“. Soud ze správního spisu (č. l. 20, resp. 23) ověřil, že se policisté při výslechu vyjádřili tak, že stěžovatel „[d]*ržel za jízdy ve své pravé ruce u svého pravého ucha mobilní telefon tmavé barvy*“ (P. L.), resp. „*…přes boční okýnko místa spolujezdce, kde žádný neseděl, šlo vidět, jak řidič v pravé ruce u pravého ucha drží hovorové zařízení*“ (L. K.).

[22] Stěžovatel tedy v kasační stížnosti uvádí chybně, že policisté tvrdili, že stěžovatel „telefonoval“. Naopak z jejich výpovědi jako celku je nad pochyby patrné, že viděli, jak stěžovatel měl telefon u ucha a je lhostejno, co s ním v daný okamžik dělal (telefonoval, poslouchal zprávu z hlasové schránky apod.). I v oznámení přestupku ze dne 10. 6. 2015 je vyřizujícím policistou uvedeno, že řidič „držel za jízdy v pravé ruce u pravého ucha hovorové zařízení“, což bylo důvodem zastavení jeho vozidla. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že v daném případě by byl důkaz výpisem telefonních hovorů stěžovatele nadbytečný a tento důkaz by stejně nemohl vyvrátit verzi policistů.

[23] Poslední kasační námitka se týká zavinění. Stěžovateli je nutno dát za pravdu v tom, že rozhodnutí správních orgánů neobsahuje žádnou úvahu o formě zavinění u spáchaného přestupku. Ani ve výroku prvostupňového rozhodnutí není forma zavinění uvedena.

[24] Podle § 77 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o přestupcích“), musí výrok rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným, obsahovat *též opis skutku s označením místa a času jeho spáchání, vyslovení viny, **formu zavinění**, druh a výměru sankce, popřípadě rozhodnutí o upuštění od uložení sankce (§ 11 odst. 3), o započtení doby do doby zákazu činnosti (§ 14 odst. 2), o uložení ochranného opatření (§ 16), o nároku na náhradu škody (§ 70 odst. 2) a o náhradě nákladů řízení (§ 79 odst. 1)* (zvýraznění přidáno). Výrok rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným, bude vždy obsahovat tři části: výrok o vině, výrok o trestu a uložení povinnosti k náhradě nákladů spojených s projednáním přestupku. Forma zavinění bude z povahy věci součástí výroku o vině. Podle § 3 zákona o přestupcích [k] *odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.* Z toho vyplývá, že pro posouzení viny je podstatné pouze rozlišení zavinění na úmyslné a nedbalostní. Rozlišení mezi vědomou a nevědomou nedbalostí se poté může promítnout do rozhodování o druhu a výměry sankce (§ 12 odst. 1 zákona o přestupcích), tedy do odůvodnění rozhodnutí o přestupku, takové rozlišení však nemusí být výslovně uvedeno ve výrokové části rozhodnutí (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 As 303/2016 - 37, a ze dne 4. 5. 2017, č. j. 10 As 318/2016 - 46).

[25] V dané věci není pochyb o tom, že správní orgán prvního stupně pochybil, neboť formu zavinění ve výrokové části neuvedl. Ani v odůvodnění svého rozhodnutí se k formě zavinění výslovně nevyjádřil. Žalovaný toto pochybení v odvolacím řízení nenapravil. Zbývá posoudit, zda tato vada způsobuje nezákonnost napadených správních rozhodnutí. Krajský soud dovodil, že nikoli, protože s ohledem na znění zákona je zřejmé, že stěžovatel spáchal přestupek minimálně z nedbalosti (pro daný přestupek zákon o silničním provozu nevyžaduje úmyslné zavinění). Konkrétně pak uvedl, že v dané věci se jednalo o nedbalost vědomou, neboť stěžovatel je držitelem řidičského oprávnění již od roku 1976 a musel tak vědět, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, on však bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že jej neporuší či neohrozí [srov. § 4 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích]. Tento dílčí závěr krajského soudu lze aprobovat.

[26] Absence rozlišení mezi vědomou a nevědomou nedbalostí neměla v nyní posuzovaném případě vliv ani na výši uložené sankce ve formě pokuty. Tu totiž správní

orgán prvního stupně uložil při dolní hranici zákonného rozpětí ve výši 1 800 Kč (sazba u daného přestupku činí 1 500 Kč až 2 500 Kč). Mírné zvýšení výměry pokuty (tedy o 300 Kč nad spodní hranici) odůvodnil tím, že ke spáchání přestupku došlo na frekventované ulici v obci, nadto v době, kdy je zde zvýšená hustota provozu. Tyto okolnosti zvýšily závažnost spáchaného přestupku. Ve prospěch obviněného naopak hovořilo to, že ačkoli zákon o silničním provozu v minulosti porušil již několikrát, jednalo se o přestupky staršího data, v roce 2013 a 2014 byl bez záznamu. Stěžovateli tedy nebyla forma zavinění přičtena k tíži, tato skutečnost nevyplývá z prvostupňového rozhodnutí ani implicitně.

[27] Na další stěžovatelovy úvahy ohledně zavinění lze rovněž odpovědět citací z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, č. j. 10 As 305/2016 - 46: „*Zákaz držet při řízení vozidla telefon je v zákoně o silničním provozu stanoven již od počátku jeho účinnosti, tj. od ledna 2001, a stěžovatel je oprávněn řídit motorová vozidla od roku 1990 (motocykly), resp. 1995 (čtyřkolová vozidla). Za dobu účinnosti zákona o silničním provozu již tedy měl dost času seznámit se s tímto pravidlem, o kterém se ostatně často mluví právě i s ohledem na bodový postih. Úspěšně tvrdit nevědomost ve vztahu k některému pravidlu silničního provozu by snad bylo možné jen v případě, že by pravidlo bylo zcela nové a řidič se s ním ještě neměl možnost seznámit; o nic takového však v této věci nejde, a uplatní se zde tedy běžná zásada, podle níž je každý řidič povinen znát pravidla silničního provozu*.“

[28] Stěžovatel v zásadě požaduje, aby správní orgány prokazovaly jeho vědomost o existenci uvedeného pravidla. Jeho argumentace v kasační stížnosti, že je držitelem řidičského oprávnění od roku 1976 a skládal zkoušky z dopravních předpisů účinných v té době, je na hranici absurdity. Soud navíc z výpisu z evidenční karty zjistil (viz č. l. 10 spisu správního orgánu prvního stupně), že stěžovatel již v minulosti byl postižen za držení telefonního přístroje nebo jiného hovorového či záznamového zařízení v ruce, a to v blokovém řízení dne 4. 6. 2009. Skutková podstata daného přestupku se od té doby nikterak nezměnila. Je proto nepochybné, že stěžovatel přestupek spáchal z vědomé nedbalosti, neboť věděl, že dané jednání je protiprávní. V tomto směru lze proto dát krajskému soudu za pravdu.

[29] S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že zjištěné pochybení nepředstavuje natolik zásadní vadu, pro kterou by bylo nutné napadený rozsudek, resp. správní rozhodnutí zrušit. Takový postup by s ohledem na skutkové okolnosti případu představoval zbytečný formalismus a byl by v rozporu s principem procesní ekonomie. Absence uvedení formy zavinění ve výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a jejího výslovného zohlednění při zdůvodnění druhu a výměry sankce nezpůsobuje bez dalšího nezákonnost rozhodnutí o přestupku. Stěžovatel totiž nebyl tímto postupem zkrácen na svých právech.

IV. Závěr a náklady soudního řízení

[30] S ohledem na nedůvodnost všech stěžovatelových námitek Nejvyšší správní soud kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1, větou druhou, s. ř. s., zamítl.

[31] O náhradě nákladů řízení rozhodl na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v tomto řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady běžné administrativní činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2018

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu